

6. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

6.1.1 Východiska¹

- 1) Veškeré procesy hodnocení žáků vychází ze snahy pečovat o plánovitý a soustavný rozvoj sociálních, kognitivních² a metakognitivních dovedností³ žáků, současně také o kvalitní vzdělávání žáků v předmětech/vzdělávacích oblastech.
- 2) Základem vzdělávání ve škole má být badatelský přístup, nikoli pouze přenos “hotového” vědění.
- 3) Upřednostňujeme využití hodnocení v procesu učení tak, aby se každému dítěti dostalo maximální podpory, aby zažilo úspěch; princip formativního hodnocení, uplatňujeme podporu namísto kontroly.
- 4) Používané způsoby a metody posuzování výsledků a průběhu práce žáků musí být v souladu se základními hodnotami a pojetím tohoto školního vzdělávacího programu, zejména s partnerským vztahem k žákům a soustavným vytvářením bezpečného prostředí.
- 5) Základem efektivního hodnocení je v první řadě zpětná vazba, kterou lze definovat jako písemnou/ústní informaci o správnosti postupu, průběhu či výsledku. Okamžitá zpětná vazba je jednou ze základních podmínek efektivního učení. Při poskytování zpětné vazby (popisem nebo konstatováním) musí být maximální pozornost věnována přesnosti a výstižnosti formulace, přičemž přednost má pozitivní vyjádření hodnocení.
- 6) Při hodnocení se vždy posuzuje individuální pokrok žáka při respektování jeho individuálních předpokladů, bez porovnávání s ostatními žáky.
- 7) Hodnocení žáka vždy předchází jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání hodnoceného výkonu/postupu/průběhu učení a tomu odpovídajících kritérií hodnocení.
- 8) Součástí hodnocení je i sebehodnocení žáka, jeho schopnost posoudit výsledek své práce i vynaložené úsilí k dosažení daného výsledku a také osobní možnosti a rezervy. Sebehodnocení žáka je nedílnou součástí procesu hodnocení, současně se jedná o jednu z významných kompetencí, kterou chceme žáky naučit.
- 9) Součástí hodnocení je rovněž vzájemné hodnocení mezi žáky. Žáci se proto učí podle svých možností kriticky a objektivně posoudit vlastní výkon i výkon ostatních žáků.
- 10) Vysoce sledovaným faktorem procesu učení je práce s chybou. Žák má právo udělat chybu s vědomím toho, že chybovat je normální, protože jde o přirozenou součást procesu každého učení. Chyba a následná práce s ní otevírá příležitosti ke zlepšení.

---

¹ **Použitá literatura:** KOŠŤÁLOVÁ, H. - MIKOVÁ, Š. - STANG, J. *Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.

² **Kognitivní procesy** - poznávací procesy tvořící podstatu učení; jsou součástí intelektuálního vývoje člověka, zahrnují smyslové poznávání, představy a obrazotvornost, myšlení, paměť, učení, někdy je k nim řazena i řeč a pozornost.

³ **Metakognice** - schopnost jedince přemýšlet a uvažovat o vlastních myšlenkových procesech, především s cílem zlepšit své kognitivní schopnosti.

- 11) Výsledky skupinové práce se zásadně nehodnotí sumativně, ale jednotliví členové skupiny hodnotí sami sebe, svůj přínos pro skupinu a své zapojení do práce skupiny. Současně by mělo probíhat vzájemné hodnocení jednotlivých členů skupiny.
- 12) Uvedená základní východiska pro hodnocení a klasifikaci Žáků jsou zcela závazná pro všechny pedagogické pracovníky.

6.1.2 Zásady

- 1) Používáme hodnocení převážně nekontrolního charakteru. Cíleně si všímáme toho:
  - a) jak se Žáci k zadané práci stavějí,
  - b) jak využívají již zvládnuté postupy,
  - c) jak rozpoznávají, co se ještě potřebují naučit,
  - d) jak zkoušejí nové cesty,
  - e) do jaké míry chápou vztahy a souvislosti,
  - f) jak umějí nalézt a třídít důležité informace,
  - g) jak dokážou vyhodnotit poznatky, použít je,
  - h) jak využívají dosavadní znalosti a dovednosti a propojují je s novými.
- 2) Užíváme hodnocení, které je:
  - a) Věcně popisné
  - b) Včasné (aktuální)
  - c) Průběžné (kontinuální)
  - d) Podložené důkazy o učení
- 3) Hodnotíme neohrožujícím způsobem tak, aby hodnocení zároveň plnilo pro Žáky motivační funkci.
  - a) Hodnocení práce jednoho Žáka nezávisí na kvalitě a výsledcích prací ostatních Žáků,
  - b) Aktuální Žákův výkon se porovnává s tím, jakého výkonu dosáhl v minulosti, a hledá se zlepšení,
- 4) **Bereme v úvahu individuální kontext**⁴ Žákova výkonu a učení.
- 5) **Hodnocení zaměřujeme na silné stránky Žákovy práce** – popisujeme, kam se Žák ve svém učení dostal, co zvládl a kde je potřeba navázat s dalším učením.
- 6) Pokud používáme **sumativní hodnocení**, vycházíme z informací získaných **nejrůznějšími cestami**:
  - a) z prezentací vlastních výtvorů Žáka,
  - b) z pedagogického pozorování,
  - c) z nástrojů ověřujících výsledky vzdělávání,
  - d) z rozhovoru s Žákem při konzultacích,

---

⁴ **Žáci se od sebe liší** v mnoha ohledech, Aby hodnocení bylo opravdu spravedlivé, musíme brát v potaz rozdílné vstupní podmínky u Žáků (Bauer, 1999).

- e) ze sebehodnotících listů, z písemných úvah a reflexí,
- 7) Při hodnocení očekávaného výkonu žáka používáme **kritéria**⁵, **indikátory**⁶ a **sady kritérií**⁷, měřítko pro hodnocení průběhu a výsledků práce; žákům jsou známa nejpozději při zahájení práce.
- 8) Pro kritériální hodnocení používáme indikátory kvality žákova výkonu **ve třech úrovních**⁸:
- a) **cíl:** Samostatně vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení.
- b) **na cestě:** S mírnou dopomocí⁹ třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení.
- c) **na startu:** S trvalou dopomocí vyhledává a třídí základní informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení.
- 9) Kritéria stanovujeme pro **různé typy činností a cílů:**
- a) **Cílové dovednosti nebo ustálené činnosti** (přednes básně, experimentální řešení problému, orientace na mapě),
- b) **Učební metody** (myšlenková mapa, volné psaní, matematický deníček),

---

⁵ **Kritérium** – popis nějaké složky práce neboli ten rys, který na práci chceme vidět v nějaké kvalitě, aktuální kritéria jsou popsána ve školním administrativním systému Radost

⁶ **Indikátor** – vystihuje možnou míru kvality v naplnění kritéria. Výsledky testů mohou zachytit jen momentální žákův stav ve chvíli, když test zpracoval, ale rozhodně nezahrnují celkový kontext žákova učení (Košťálová a kol., s. 18).

⁷ **Sada kritérií** – popisuje očekávaný výkon současně v několika složkách (kritériích) a každé kritérium přibližuje v různých kvalitách splnění (indikátory).

⁸ **PLAKÁT** (příklad užití tří úrovní indikátorů):

Indikátor 1

Indikátor 2

Indikátor 3

Kritérium 1

Obsažené informace

Obsahuje všechny podstatné informace

Obsahuje podstatné informace, ale také příliš vedlejší detailů

Chybí důležité informace, přináší především nedůležité detaily

Kritérium 2

přehlednost

Snadno najdeme všechny důležité informace

Některé informace hledáme na plakátu těžko

Důležité informace se na plakátu ztrácejí

Kritérium 3

Sladění slov a grafiky

Verbální a obrazová podoba plakátu se doplňuje, je sladěná

Slova a obrazy se zbytečně zdvojují nebo jsou v protikladu

Převažuje jen jedna ze složek nebo plakát vyvolává dojem chaosu

⁹ **Dopomocí** rozumíme podporu pedagogického pracovníka (učitel, asistent) nebo spolužáka (nelze zaměřovat s týmovou spoluprací)

- c) **Zadání komplexního úkolu** (pozdávka na akci, referát o problémech obce, vypracování trasy pěšího výletu pro třídu),
d) Kritéria pro **věcný obsah** (sdělí vše podstatné, hovoří k věci, užívá správných termínů).
- 10) Pro hodnocení úrovně dosažených znalostí a dovedností používáme také **standard** (standardizovaná kritéria) – srovnání žákova výkonu vzhledem k výkonům popsáním ve standardu RVP, při povinném plošném testování a při využití dalších standardizovaných evaluačních nástrojů.
- 11) **Rodiče jsou zapojeni do procesu hodnocení** práce a učení svého dítěte, škola organizuje jako součást hodnocení alespoň 2 x ročně konzultace žák - rodič - učitel.
- 12) Škola při plánování a hodnocení výuky používá:
- Týdenní plánování** – uveřejňované na webových stránkách školy
  - Žákovské portfolio**¹⁰ - pracovní a dokumentační pro hodnocení průběhu učení žáka
  - Individuální domácí příprava** – cílená, zpravidla dobrovolná
- 13) **Kriteriální hodnocení používáme také na vysvědčení**
- škola má databanku indikátorů, které učitel využívá pro formulace na vysvědčení
  - škola využije níže uvedený systém převodu na známky pro určení celkového hodnocení žáka na vysvědčení:
    - prospěl(a) s vyznamenáním
    - prospěl(a),
    - neprospěl(a),
    - nehodnocen(a)
  - škola převede v případě potřeby kriteriální hodnocení na hodnocení známkou. Hodnocení sadou kritérií **se převádí na hodnocení známkou** v případě potřeby podle následujícího klíče:

známka	zastoupení indikátorů
1	převládá hodnocení indikátorem „cíl“, méně hodnocení „na cestě“, nevyskytuje se hodnocení „start“
2	převládá hodnocení indikátorem „na cestě“ méně hodnocení „cíl“, nevyskytuje se hodnocení „start“
3	převládá hodnocení indikátorem „na cestě“, objevuje se hodnocení „start“
4	převládá hodnocení indikátorem „na cestě“, častěji se vyskytuje hodnocení „start“
5	převládá hodnocení indikátorem „start“

Obecný princip převodu hodnocení na známky

¹⁰ **Žákovské portfolio** – soubor dokladů o žákově učení, které vznikají za určité období při dosahování vzdělávacích cílů.

známka	cíl	cesta	start
1	více než 50 %	do 50 %	ne
2	do 50 %	nad 50 %	ne
3	do 50 %	nad 50 %	ojediněle
4	ne/výjimečně	nad 50 %	do 50 %
5	ne/výjimečně	do 50 %	nad 50 %

Převod je realizován třídním učitelem po konzultaci s vyučujícími daných předmětů. Pro potřeby přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání se převod provede vždy za 7., 8. a 9. ročník v lednu za první a v červnu za druhé pololetí daného školního roku. S převodem je prokazatelně seznámen žák i jeho zákonný zástupce. Pro potřeby přijímacího řízení na víceletá gymnázia je převod realizován za stejných zásad na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

6.2 Komisionální zkoušky a přezkoušení

Organizace a sestavování komisí vychází z § 22, 23 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, v platném znění.

Komisionální přezkoušení žáka, který plní povinnou školní docházku ve škole mimo území ČR nebo v zahraniční škole na území ČR, se řídí zvláštními předpisy (§ 18, 18a) -18d), 19, 20 vyhlášky č. 48/2005 Sb.), se zákonným zástupcem žáka bude individuálně upřesněno.

6.3 Výchovní opatření

6.3.1 Obecné vymezení

- 1) Ředitel školy uděluje na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě pochvalu za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci a např. za reprezentaci školy.
- 2) Třídní učitel uděluje na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy pochvalu za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
- 3) Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- a) napomenutí třídního učitele,
- b) důtku třídního učitele,
- c) důtku ředitele školy.

- 4) Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
- 5) Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
- 6) Udělení výchovného opatření se zaznamená bez zbytečného odkladu do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

6.3.2 Pravidla pro využití výchovných opatření

- 1) Pochvaly i sankce jsou odůvodněné a jejich udělení jsou oznámeny příslušným žákům a zákonným zástupcům.
- 2) Sankcím předchází pedagogičtí pracovníci prevencí, individuálními rozhovory s žáky, spoluprací se zákonnými zástupci a kolegy.
- 3) Napomenutí třídního učitele je zpravidla první sankcí, mimo zvláště závažné porušení pravidel, kdy je možné využít vyšších sankcí. Napomenutí následuje po závažnějším nebo opakovaném porušení pravidel. Při dalším překročení, resp. porušení pravidel chování, následuje důtka třídního učitele, důtka ředitele školy až po zhodnocení nedostatků v chování na vysvědčení.
- 4) Za zvláště závažné porušení pravidel se považuje hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči druhým, ponižování, formy týrání, ohrožení bezpečnosti a zdraví svého i druhých ve škole, nerespektování pokynů pedagogického pracovníka, které vedou k ohrožení bezpečnosti a zdraví druhých, neomluvená neúčast ve vyučování (neomluvené zameškané hodiny¹¹).
- 5) V případě závažného porušení pravidel chování nebo dlouhodobého, opakovaného porušování pravidel spolupracuje škola intenzivně se zákonnými zástupci, může pozvat rodiče ke schůzce s účastí výchovného poradce školy, případně oslovit odborné instituce, úřady, které pomáhají v řešení v této oblasti.

6.4 Hodnocení chování

Hodnocení chování na vysvědčení je prováděno formou kriteriálního hodnocení.

Úroveň “v cíli” (velmi dobré)

Žák dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby neopakovat/napravit.

Úroveň “na cestě” (uspokojivé)

---

¹¹ konkrétně stanoveno školním řádem

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se výjimečně dopouští závažných přestupků proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy, nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků. Zpravidla se přes udělené výchovné opatření dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Úroveň “na startu” (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v přímém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Opakovaně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes udělená výchovná opatření dopouští dalších přestupků.

6.5 Obecné principy hodnocení - přílohy ŠVP

6.5.1 Obecný princip hodnocení modulů v rámci projektové výuky

6.5.2 Obecný princip hodnocení gramotnostních předmětů

6.5.3 Obecný princip hodnocení školního kruhu

6.5.4 Obecný princip hodnocení chování